

DOLGA POT OD STATUSA JUNAKOV DO LJUBLJENČKOV

Mačke so ljudje častili, ljubili, spoštovali, poveličevali, a tudi sovražili, ubijali, žgali in preganjali. Da bi razumeli mesto mačk v današnji družbi, je pomembno vedeti, kako se je razmerje med mačko in človekom začelo.

Aheologi so na Cipru iz obdobja pred 9500 leti odkrili najstarejše mačje okostje v človeškem grobu. To dokazuje, da sta človek in mačka živela v bližini. Razvoj domače mačke povezujemo z obdobjem, ko so se ljudje začeli ukvarjati s poljedelstvom in so glodavci ogrožali pridelek.

Egipčani so 3000 let pr.n.št. prvi udomačili afriško divjo mačko. Faraon jih je razglasil za polbogove, okraševali so jih z zlatom in jih častili ter mumificirali, kdor pa je škodoval mački ali jo ubil, je bil obsojen na smrt. Iz Egipta se je trend udomačenih mačk širil z ladjami, saj so jih mornarji nosili s sabo, da na krovu ni bilo miši.

Od takrat naprej so bile mačke cenjene in v nekaterih državah celo zaščitene z zakonom, dokler jih ni v srednjem veku cerkev začela preganjati. Nekoč najbolj cenjene živali so zdaj skoraj izumrle, posledično pa je bilo vedno več podgan, ki so prenašale črno smrt-kugo. Zaradi kuge je v Evropi izumrla četrтина ljudi in takrat je cerkev ponovno vrnila mačkam življenjsko pravico. Dandanes imajo mačke vlogo ljubljencev in so spoštovane prav zaradi samosvoje narave, prefinjenosti in nežnosti, ki jo premorejo.

ZAKAJ STERILIZIRATI/KASTRIRATI?

Mačka ima lahko na leto tri legla po šest mladičev ali celo več, kar pomeni, da ima lahko v enem letu tudi dvanajst do osemnajst potomcev, ki so dobre štiri mesece po kotitvi lahko že spolno zreli in nadaljujejo začaran krog.

Zaradi prevelikega števila mačk je vsako leto zavrženih ogromno mačk. Pobijanje zdravih živali je z zakonom prepovedano, za to kaznivo dejanje se kršitelja kaznuje z globo od 800 do 1.200 eurov. Parjenje je težko preprečiti, število mačk pa hitro naraste. Najboljši kompromis je torej preprost in rutinski poseg, kot je sterilizacija oz. kastracija, s katerim lahko prekinemo začaran krog razmnoževanja, poseg pa pozitivno vpliva na vedenje in zdravje vaše mačke.

Sterilizacija in kastracija sta operacijska posega, ki ju opravi veterinar.

STERILIZACIJA SAMICE: samici se odstranijo jajčniki ali jajčniki z maternico. Sterilizirane mačke imajo precej manjšo možnost, da bi zbolele za rakom na seskih (še posebej, če so sterilizirane pred spolno zrelostjo). S sterilizacijo pa se izognemo raku na jajčnikih ali maternici in vnetju rodil, ki je lahko življenjsko nevarno.

KASTRACIJA SAMCA: samcu se odstranita testisa. S kastracijo se izognemo pojavu raka na testisih, precej pa se zmanjša možnost pojava raka na prostati. Kastrirani samci običajno ne markirajo svojega ozemlja in se ne potepajo.

Samce in samice s kastracijo oz. sterilizacijo v veliki meri zaščitimo pred okužbo z mačjim aidsom (FIV) in mačjo levkozo (FeLV). Obe bolezni sta neozdravljivi in za mačke usodni, v nobenem primeru pa se

ne prenašata na človeka in zanj nista nevarni, prenašata pa se predvsem med mačjimi pretepi in parjenjem.

Spodnje meje, kdaj se lahko mačke sterilizira oz. kastrira ni. Poseg je priporočljivo opraviti pred spolno zrelostjo, to je nekje pri štirih do šestih mesecih starosti.

KAKO RAVNATI PRED IN PO POSEGU

Mačke morajo biti pred posegom teščje, zato jim hrano umaknemo 8 ur (mladičem 4-6 ur) pred posegom, vodo pa 2 uri prej. Po operaciji hitro okrevajo in so v domačo oskrbo odpuščene že isti dan. Zagotoviti jim moramo topel in miren prostor, če se le da, prvih nekaj dni preprečiti tekanje in skakanje ter lizanje rane (da preprečimo morebitno infekcijo). Rano vsak dan skrbno pregledamo in preverimo, če se pravilno celi (rana ne sme biti pordela ali otečena, šivi pa ne poškodovani). Samičkam se načeloma sedem do deset dni po posegu odstranijo šivi in s tem je sterilizacija popolnoma zaključena.

O sterilizaciji in kastraciji kroži kar nekaj "mitov" oz. zmotnih prepričanj:

- *Mačke se po sterilizaciji oz. kastraciji zredijo.*
Ob količinsko uravnani, kvalitetni prehrani in zadostnem gibanju se vaša mačka ne bo zredila.
- *Mačke po sterilizaciji oz. kastraciji ne lovijo več miši.*
Sterilizacija in kastracija nimata nikakršnega vpliva na lovski nagon mačk.
- *Samica mora imeti vsaj enkrat mladiče.*
To je že davno preživet mit. Za zdrave mačke je statistično najvarneje, če se sterilizacija opravi pred spolno zrelostjo.
- *Mačke po sterilizaciji oz. kastraciji postanejo lene.*
Po sterilizaciji oz. kastraciji se zmanjša želja po teritorialnem vedenju in potepanju. To pa ne pomeni, da bo vaša mačka postala lena. Ostala bo enako energična in igriva.
- *Sterilizacija in kastracija sta prevelik strošek.*
Gre za enkratni strošek in je minimalen v primerjavi s stroški, ki se pojavijo zaradi pretefov in poškodb ter hrane in vzreje mladičev.

Informacije zbrala: Eva Gregorčič Cigoj

Društvo za pomoč prostoživečim mačkam Mačjelovka

O projektu Daj tačko! Steriliziraj svojo mačko

Daj tačko! Steriliziraj svojo mačko je projekt sterilizacij/kastracij lastniških mačk v Sloveniji. Namen akcije je lastnikom živali razložiti, zakaj je tako pomembno, da poskrbijo za sterilizacijo oziroma kastracijo svojih mačk, hkrati pa jih k sterilizaciji/kastraciji mačk spodbuditi z akcijskimi cenami v lokalnih veterinarskih ambulantah.

V akciji Daj Tačko! Steriliziraj svojo mačko so moči združili:

- Društvo za pomoč prostoživečim mačkam Mačjelovka, pobudnik in koordinator akcije,
- občine, ki prispevajo sredstva za sterilizacije oz. kastracije mačk,

- lokalne veterinarske ambulante, ki v času akcije nudijo sterilizacije in kastracije mačk po nižjih cenah,
- pristojna zavetišča, ki akcijo podpirajo
- občani, ki s sterilizacijo oz. kastracijo svojih mačk pomagajo zmanjšati število zapuščenih živali.

Akcija sterilizacij in kastracij mačk poteka od 1. do 30.4. 2019 oziroma do porabe sredstev v posamični občini.

Za več informacij o projektu obiščite spletno stran www.dajtacko.si, FB stran [facebook.com/macjelovka](https://www.facebook.com/macjelovka) ali pokličite Društvo za pomoč prostoživečim mačkam Mačjelovka na telefon 040 212 797.